

**LA CONSCIÈNCIA JOIOSA QUE
LA PRÒPIA RELIGIÓ NO TÉ EL
MONOPOLI DE LA RELIGIÓ**

Ignasi Moreta

Doctor en humanitats i editor de *Fragmenta*

La revolució religiosa de Xavier Melloni

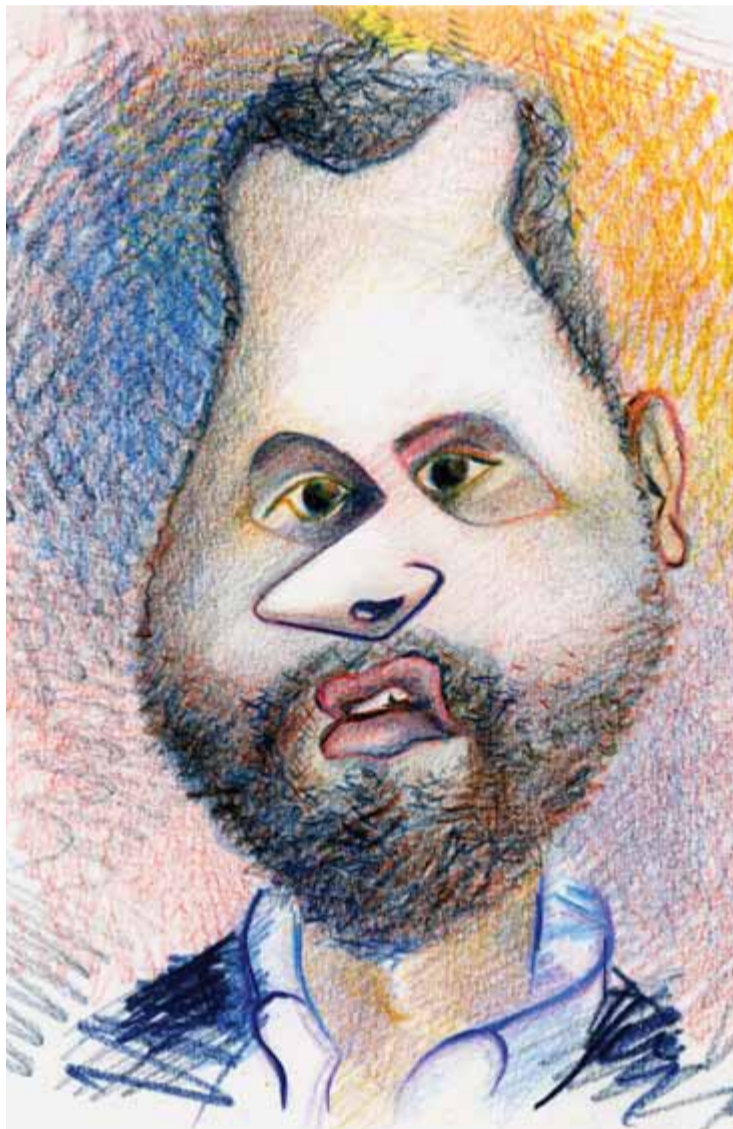
Si diguéssim que Xavier Melloni és un dels jesuïtes més rellevants d'avui, estariem oferint una dada certa, però no fariem diana. Ni en fariem si parléssim del professor de la Facultat de Teologia de Catalunya, del llicenciat en antropologia i doctor en teologia, de l'apòstol del diàleg interreligiós –probablement el més gran dels nostres dies, orfes de Raimon Panikkar–, de l'acompanyant espiritual –un dels més sol·licitats entre nosaltres–, de l'autor de mitja dotzena de llibres fonamentals... Si diguéssim tot això estariem dient coses certes, però potser no diríem el més important.

I ÉS QUE POTSER HA ARRIBAT el moment de dir, avui precisament que compleix cinquanta anys, que Xavier Melloni és una de les veus més clarividents i més lliures a l'hora de descriure l'anhel religiós humà i a l'hora d'apostar per un futur de les religions en què els confessionalismes de tot tipus quedaran desdibuixats. Altres són més cridaners a l'hora de polemitzar amb l'*statu quo* eclesial: Melloni, amb la discreció i la seguretat pròpies dels savis, no s'entreté en batalles superficials, però fa anys que remou els fonaments de tot

l'edifici, com testimonia el seu gran llibre síntesi, titulat precisament *Vers un temps de síntesi* (Fragmenta).

A LA VIDA ES POT FER una revolució, però difícilment se'n faran dues. Els pares i els germans grans de Xavier Melloni –la generació de cristians que avui tenen vuitanta anys– ja van fer una revolució: el Concili Vaticà II i la seva aplicació. Per això, aquella generació continua en lluita contra els involucionismes que han vingut després de Joan XXIII, però acompanya amb dificultats la revolució feta per la generació de Melloni. La revolució que els pares van fer la va rebre en herència. És, en el seu cas, una herència acceptada –a diferència de tants capellans i bisbes joves d'avui, per als quals aquella és una herència rebutjada–. I per això,

Una de les veus més clarividents i lliures per descriure l'anhel religiós humà i apostar per un futur de confessionalismes desdibuixats

JOAN OLLER

acceptada l'herència, ha pogut fer una altra revolució, la revolució que els seus predecessors, tan contestataris, es miren tanmateix amb cert recel. Aquesta revolució és la consciència joiosa que la pròpia religió no té el monopoli de la religió.

EL CRISTIANISME és una via d'accés al sagrat (a allò que alguns anomenen Déu), però cap via no és la Via, perquè si ho fos estaria absolutitzant el que només és mitjà per a l'absolut, cosa que constituiria una *contradictio in terminis*. Ho saben els grans textos de totes les religions. No en va, el *Daodejing* diu que el Tao que pots anomenar no és el Tao. No en va, sant Agustí diu que “si el comprens, no és Déu”. Les nostres categories religioses són exactament això: categories, formes lingüístiques que expressen una realitat més gran que la materialitat de les paraules. Dogmes, litúrgies, codis morals, cossos sacerdotals..., tot l'edifici institucional creat per les religions no és sinó un pàl·lid reflex d'una realitat inabastable que cap corrent religiós o cultural no pot pretendre posseir.

POQUES PERSONES SÓN tan religioses, tan essencialment religioses, com Xavier Melloni. Però poques han relativitzat amb tanta força les pretensions d'absolutesa de les religions constituïdes, començant per la pròpia. Xavier Melloni, amb la seva inevitable motxilla de pelegrí a l'esquena, camina descalç perquè sap que trepitja terra sagrada, com Moisès davant de l'esbarzer ardent. Assedegat d'absolut, beu de totes les fonts perquè sap que totes ens abeuren però que cap d'elles no és capaç, en solitari, de saciar la nostra set.

D'una vaga de la fam

Joan-Lluís Lluís

Escriptor

Ningú, mai, no hauria de morir per una llengua, però quan algú, amb el ple domini del seny, arrisca la seva vida per intentar salvar la seva llengua, vol dir que la societat fa tard.

Què faran, els responsables polítics de les Illes, si Jaume Bonet mor? Alçaran les espatlles i di-

ran: “Era un eixelebrat, i res no és culpa nostra”? I què farem, nosaltres? D'en Jaume Bonet, ho ignoro tot, excepte el seu coratge tranquil. I amb això n'hi hauria d'haver prou per fer-li costat.

El 1963, el general De Gaulle va cedir davant d'un home sol que també arriscava la seva vida. L'home sol es deia Louis Lecoïn i, a 74 anys, havia començat una vaga de la fam per tal que l'objec-

ció de consciència fos legalitzada a França.

El general, que tenia una idea bastant autoritària del que havia de ser el servei militar, es va declarar vençut perquè sabia que una democràcia ha de portar en si mateixa els mecanismes que evitin que algú mori per les seves idees. Cedint, De Gaulle va guanyar en dignitat allò que havia perdut en combat ideològic. Podria ser que, mig

segle més tard, una altra democràcia deixés morir de fam un professor jubilat? Ningú, mai, no hauria de morir per una llengua, però ningú, mai, no hauria de veure com mor la seva llengua. O com la trepitgen, la insulten i la menyspreen.

Quan una persona com en Jaume Bonet decideix que ha d'arriscar la seva vida per una causa, i que en parla amb serena convicció, el deure mecànic

dels responsables polítics hauria de ser d'iniciar negociacions immediates per intentar trobar un punt d'equilibri entre les opcions en presència.

És, com a mínim, un deure humà. Aleshores, quan en lloc d'això, es veu indiferència i befa, significa que el nivell moral d'aquests responsables polítics és baixíssim, i que són indignes de liderar un projecte plenament col·lectiu.

Espanya vol matar la llengua catalana, perquè és l'única manera que té de posar fi a allò que solen anomenar “el problema català”. Els ideòlegs

d'aquesta estratègia deuen ser prou autosatisfets per pensar que un mallorquí vaguista de la fam no podrà res contra un tal macroprojecte.

Podria ser que tinguessin raó, o potser no, però tots tenim una part de responsabilitat sobre el resultat final. Espanya ha declarat una guerra freda contra la llengua catalana, contra tots els territoris de llengua catalana sota la seva jurisdicció. Les guerres fredes, en principi, no fan morts, o pocs, i cal que en Jaume Bonet no sigui el primer. El seu combat és el nostre combat, o no?